

Why Consulting

RAPPORT

Danske produktionsselskabers efterspørgsel på production designere

Udarbejdet af Why Consulting for Den Danske Filmskole og Danske Scenografer
December 2021

INDHOLD

1. Forord	s. 3
1.1 Baggrund.....	s. 3
1.2 Metode	s. 3
2. Sammenfatning	s. 4
3. Spørgeskemaundersøgelse	s. 6
3.1 Repræsentativitet.....	s. 6
3.2 Efterspørgsel på production designere.....	s. 8
3.3 Konsekvenser ved mangel på production designere.....	s. 11
3.4 Behov for en ny production design-uddannelse?	s. 13
4. Kvalitative interviews	s. 15
4.1 Stort pres på dansk film	s. 15
4.2. Dansk films position vil blive svækket uden en ny uddannelse	s. 15
4.3 Dansk film vil blive dyrere uden en ny uddannelse	s. 16
4.4 En ny uddannelse bør ligge på Den Danske Filmskole	s. 16
4.5 En ny uddannelse bør være mere praksisnær	s. 17
4.6 En ny uddannelse både have fokus på både det analoge og digitale	s. 17
5. Tak til	s. 18

1. Forord

Rapporten er en analyse af danske produktionsselskabers efterspørgsel på production designere. En production designer er med til at skabe en produktion visuelle fortælling og udtryk i samspil med bl.a. producent, instruktør og fotograf.

Rapporten er bestilt af Den Danske Filmskole og Danske Scenografer og udført af konsulentbureauet Why Consulting.

1.1 Baggrund

I 2016 blev det på grund af besparelser besluttet at nedlægge den treårige bachelor og toårige kandidatuddannelse Production Design på Det Kongelige Akademi. I sommeren 2021 afsluttede de sidste studerende uddannelsen, som nu er lukket.

Beslutningen om at nedlægge Production Design-uddannelsen mødte kritik i branchen i 2016. Winca Wideman, daværende rektor på Filmskolen, udtalte til filmmagasinet Ekko, at ”vi risikerer, at danske film og tv-serier bliver kedeligere at se på i fremtiden”, mens Piv Bernt, daværende dramachef på DR i samme artikel udtalte, at ”om fem til ti år får vi et problem, hvis ikke vi har en professionel uddannelse inden for dette fag.”

Den Danske Filmskole og Danske Scenografer ønsker på den baggrund at afdække, om der er behov for at oprette en ny Production Design-uddannelse under Den Danske Filmskole.

Konsulentbureauet Why Consulting har derfor lavet en undersøgelse af de danske produktionsselskabers efterspørgslen på production designere.

1.2 Metode

Analysen baserer sig på en spørgeskemaundersøgelse blandt produktionsselskaber i Danmark, der producerer spillefilm, serier, dokumentar og animation. Spørgeskemaet er sendt ud via e-mail til besvarelse i perioden 5.-15. oktober. Spørgeskemaet er sendt til 110 produktionsselskaber – herunder samtlige medlemmer af Producentforeningen. 38 har besvaret undersøgelsen, hvilket giver en svarprocent på 35 procent.

Produktionsselskaberne, der har besvaret undersøgelsen, fordeler sig pænt inden for både spillefilm, tv-serier, dokumentar og animation, samt størrelse målt på forventet omsætning i indeværende regnskabsår. Det vurderes derfor, at undersøgelsen er repræsentativ.

Derudover er der blevet foretaget 5 kvalitative interviews med udvalgte brancheaktører i perioden 1.-26. november. Formålet med interviewsene har været at kvalificere spørgeskemaundersøgelsens resultater.

De interviewede interessenter er Jørgen Ramskov, direktør Producentforeningen; Anders Engelbrecht, direktør Spekta; Katrine Vogelsang, Fiktionschef TV 2; Stinna Lassen, CEO og producer Uma Film; og Søren Balle, filminstruktør.

2. Sammenfatning

De fleste produktionsselskaber benytter sig af production designere på deres produktioner. Mere end 9 ud af 10 svarer således, at de har gjort brug af production designere, mens 7 ud af 10 svarer, at de benytter sig af production designere hver gang eller ofte.

Næsten 4 ud af 10 svarer, at de hver gang eller ofte oplever, at de ikke kan finde kvalificerede production designere. Flere produktionsselskaber gør opmærksom på, at de danske production designere er dygtige, men at der er mangel på dem.

Ifølge produktionsselskaberne er udfordringen med at rekruttere kvalificerede production designere blevet større de seneste år på grund af en stigende efterspørgsel. Mere end halvdelen af produktionsselskaberne svarer, at deres behov for production designere er steget de seneste år, mens 6 ud af 10 svarer, at de er helt eller delvist enige i, at de aktuelt ikke kan finde kvalificerede production designere. Flere producenter fortæller, at de derfor bliver nødt til at søge i udlandet for at finde de nødvendige medarbejdere.

Næsten 8 ud af 10 produktionsselskaber svarer, at de forventer, at deres behov for production designere vil stige i fremtiden. Flere af de produktionsselskaber, der ikke selv forventer et øget behov, uddyber, at den generelle efterspørgsel betyder, at det bliver sværere at finde de nødvendige production designere, og at der derfor er brug for flere production designere i fremtiden.

Ifølge produktionsselskaberne er konsekvenserne ved manglen på production designere, at produktionerne risikerer at blive både dyrere og dårligere.

Næsten 4 ud af 10 produktionsselskaber svarer, at de har oplevet, at mangel på kvalificerede production designere er gået ud over en produktions kvalitet. 9 ud af 10 svarer desuden, at de er helt enig eller delvist enig i, at det vil gå ud over kvaliteten af deres produktioner, hvis der i fremtiden er manglen på kvalificerede production designere.

4 ud af 10 produktionsselskaber svarer, at de har oplevet, at mangel på kvalificerede production designere er gået ud over en produktions økonomi. 8 ud af 10 produktionsselskaber svarer desuden, at de er helt enig eller delvist enig i, at det vil gå ud over økonomien af deres produktioner, hvis der i fremtiden er manglen på kvalificerede production designere.

Ifølge produktionsselskaberne er der derfor brug for en ny production design-uddannelse. Næsten 9 ud af 10 svarer således, at de er helt enig eller delvist enig i, at der er behov for at have en production design-uddannelse i Danmark, hvis deres produktionsselskabs behov skal dækkes i fremtiden.

Mere end 95 procent alle produktionsselskaber svarer desuden, at de er helt eller delvist enige i, at det er vigtigt, at studerende på production design indgår i tæt samarbejde med studerende på linjerne: producer, instruktør, manuskript, fotograf, klipper og tonemester, så de får et fælles sprog og kendskab til hinandens arbejds- og ansvarsområder.

De fem interviewede interessenter bekræfter behovet for en ny production design-uddannelse og peger på, at det vil betyde dyrere ud dårligere film.

Interessenterne peger på, at det både vil gå ud over dansk films anseelse i udlandet og betyde, at internationale tjenester fremover vil fravælge danske producenter.

Interessenterne understreger, at en ny production design-uddannelse bør ligge på Den Danske Filmskole, da det er afgørende, at de studerende indgår i et tæt samarbejde med de studerende på de øvrige filmuddannelser.

Der fremhæves desuden, at uddannelsen bør være mere praksisnær, tættere kontrakt til professionelle branche og have større fokus på for eksempel ledelse og økonomistyring end den tidligere uddannelse, der lå under Det Kongelige Akademi.

Endelig nævnes det, at digitaliseringen har forandret måden man skaber film på, og at fremtidens production designere derfor både skal kunne designe analogt og digitalt.

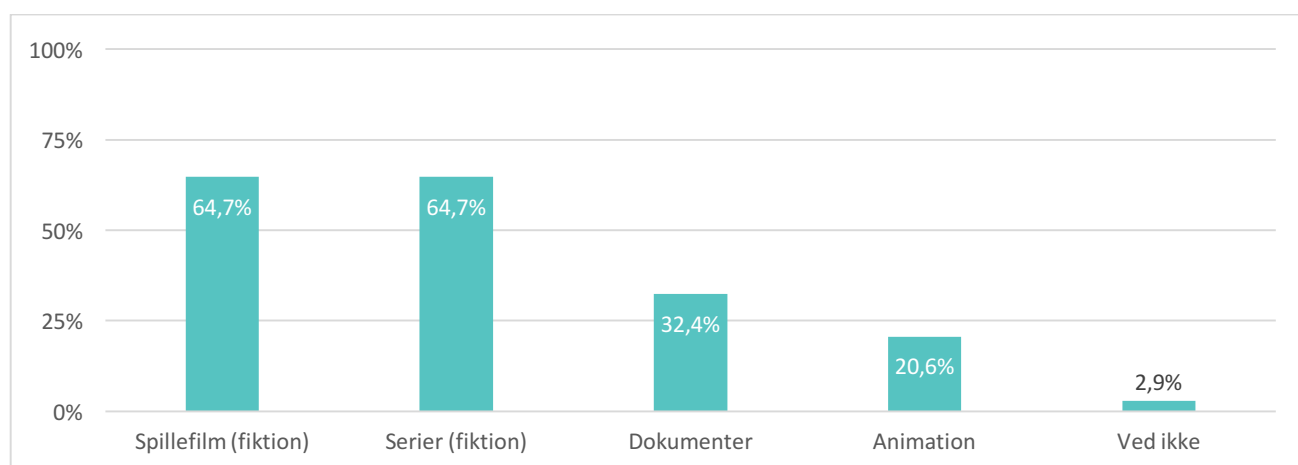
3. Spørgeskemaundersøgelse blandt alle danske produktionsselskaber

I dette afsnit kigger vi på undersøgelsens repræsentativitet.

3.1 Repræsentativitet

Analysen baserer sig på svar fra i alt 38 ud af 110 produktionsselskaber, der producerer spillefilm, serier, dokumentar og animation. Det giver en svarprocent på 35 procent.

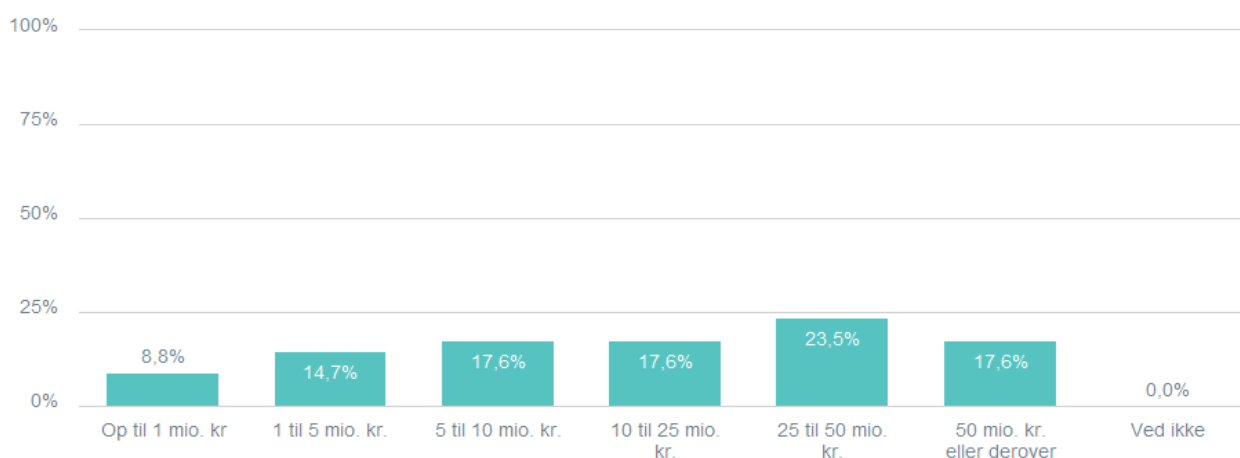
Figur 1: Hvilke genrer arbejder vores produktionsselskab overvejende med? (Det er muligt at sætte flere krydser).

Produktionsselskaberne, der har besvaret undersøgelsen, fordeler sig pænt inden for både spillefilm, tv-serier, dokumentar og animation. Mere end 6 ud af 10 angiver, at de overvejende arbejder med spillefilm (fiktion) eller serier (fiktion). 3 ud af 10 arbejder overvejende med dokumentar, mens 2 ud af 10 overvejende arbejder med animation.

Det vurderes, at undersøgelsen er repræsentativ for produktionsselskaber inden for alle genrer spillefilm, tv-serier, dokumentar og animation.

Figur 2: Produktionsselskabets forventede omsætning i indeværende regnskabsår?

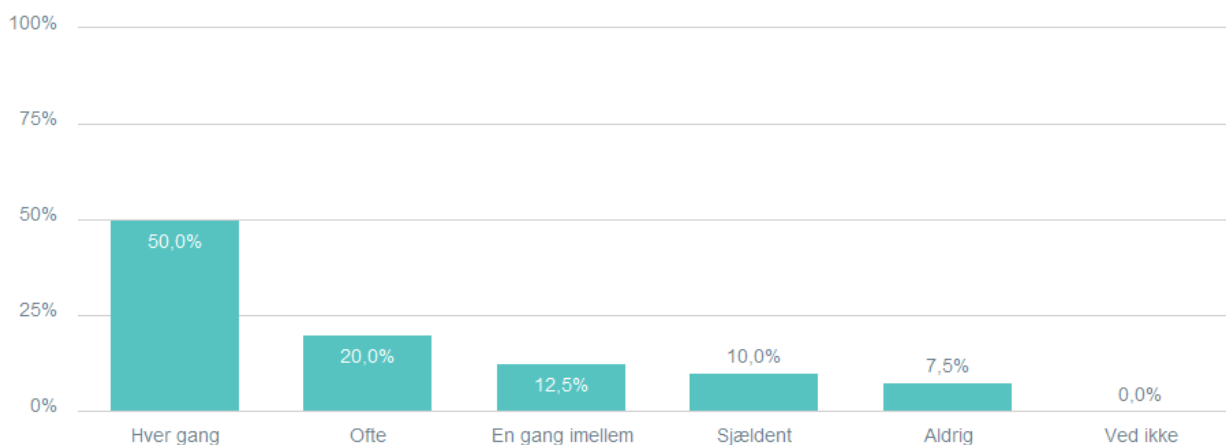
Produktionsselskaberne, der har besvaret undersøgelsen, fordeler sig pænt, når vi ser på størrelse målt på forventet omsætning i indeværende regnskabsår. Knap hver fjerde angiver, at deres forventede omsætning er mellem 25-50 mio. kr. Knap 2 ud af 10 angiver deres forventede omsætning til at være henholdsvis 5-10 mio. kr., 10-25 mio. kr. og 50 mio. kr. eller derover. Hvert syvende produktionsselskab angiver deres forventede omsætning til at være mellem 1-5 mio. kr., mens knap 1 ud af 10 forventer en omsætning på under 1 mio. kr.

Det vurderes, at undersøgelsen er repræsentativ for produktionsselskaber inden for alle størrelser målt på forventet omsætning i indeværende regnskabsår.

3.2 Efterspørgsel på production designere

I dette afsnit kigger vi på produktionsselskabernes efterspørgsel på production designere.

Figur 3: Vores produktionsselskab benytter production designere på vores produktioner

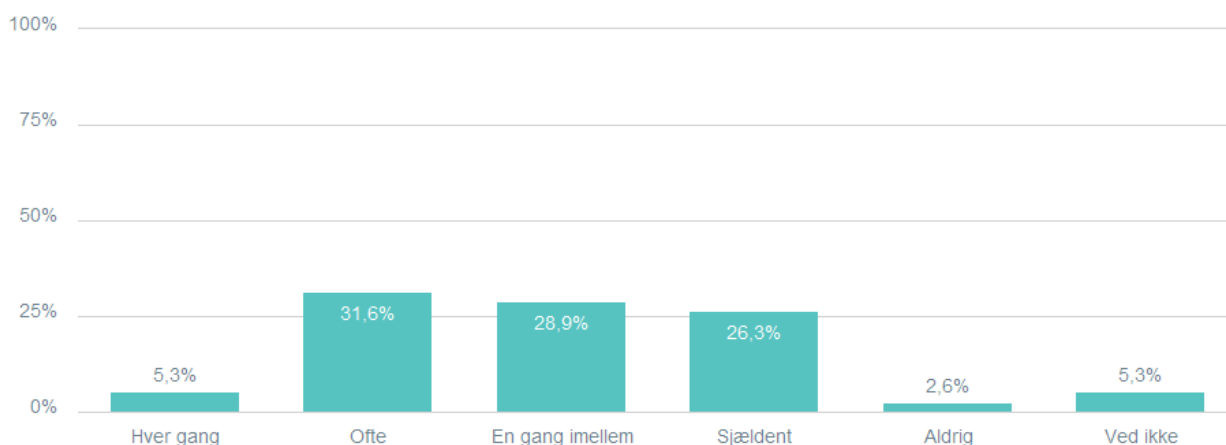

Mere end 9 ud af 10 produktionsselskaber svarer, at de benytter sig af production designere. 7 ud af 10 svarer, at de benytter sig af production designere hver gang eller ofte.

Flere producenter understreger, at production designere er af afgørende betydning for deres produktioner.

En producent kalder production designere for ”uundværlige”, mens en anden udtaler, at ”produktionsselskabet til enhver tid vil have en produktionsdesigner tilknyttet de enkelte projekter for at sikre kvaliteten af det endelige produkt.”

Figur 4: Vores produktionsselskab oplever, at vi ikke kan finde kvalificerede production designere

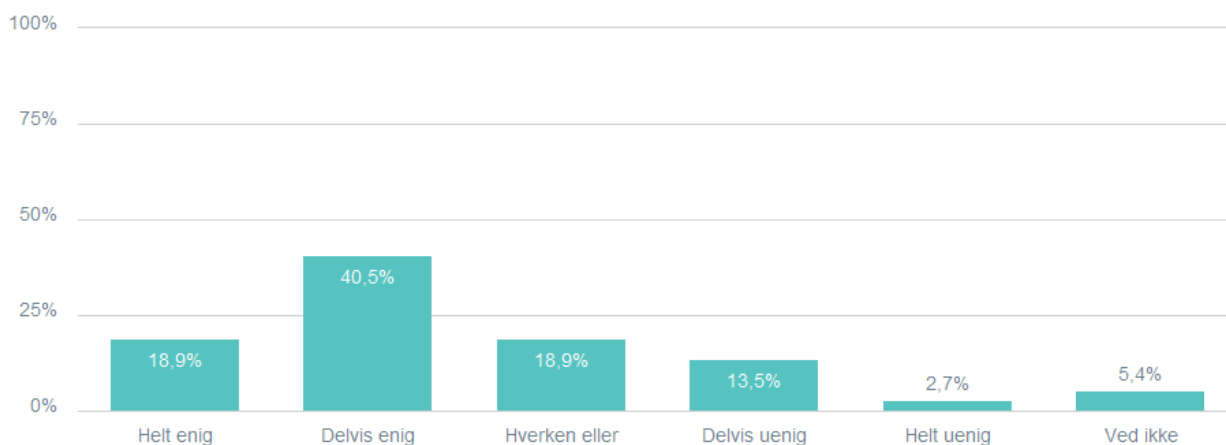

Mere end 9 ud af 10 produktionsselskaber svarer, at de har oplevet ikke at kunne finde kvalificerede production designere. Næsten 4 ud af 10 svarer, at de hver gang eller ofte oplever, at de ikke kan finde kvalificerede production designere.

Flere producenter gør opmærksom på, at de danske production designere er dygtige, men at der er mangel på dem.

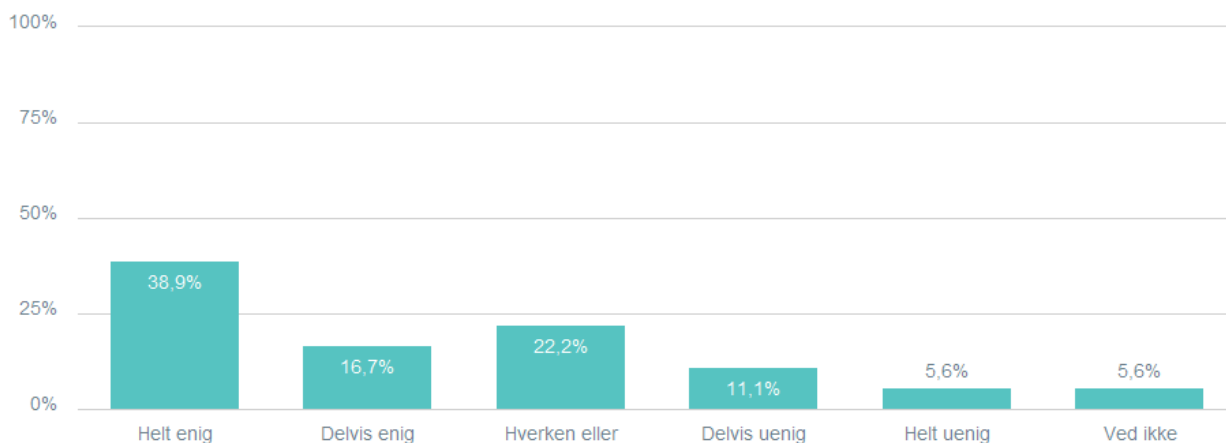
”Der er mange dygtige production designere, men der mangler en del”.

Figur 5: Vores produktionsselskab oplever aktuelt, at vi ikke kan finde kvalificerede production designere

6 ud af 10 produktionsselskaber svarer, at de er helt eller delvist enige i, at de aktuelt ikke kan finde kvalificerede production designere.

Figur 6: Vores produktionsselskab oplever, at vores behov for production designere er steget de seneste år

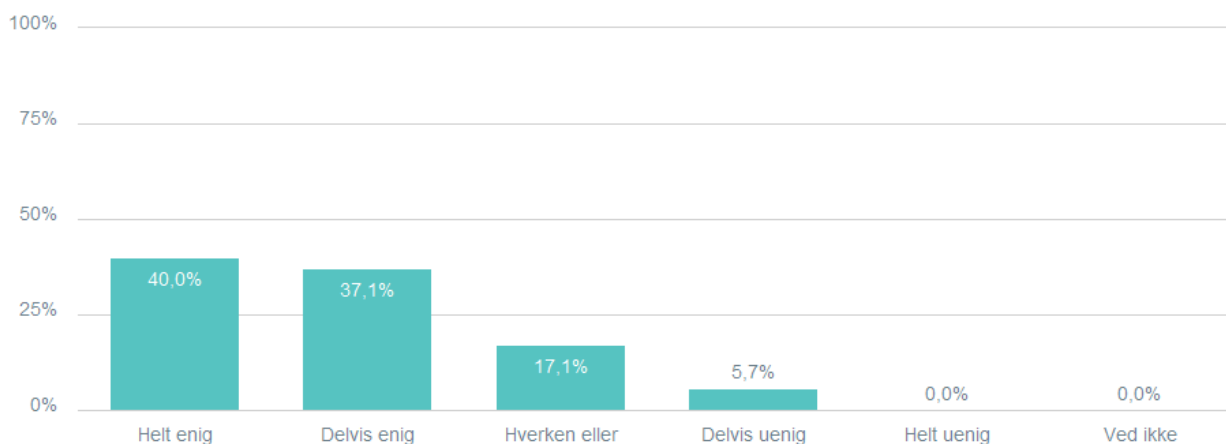

Mere end halvdelen af produktionsselskaberne svarer, at deres behov for production designere er steget de seneste år.

Der er således en stigende efterspørgsel på production designere, og flere producenter fortæller derfor, at de bliver nødt til at søge i udlandet for at finde de nødvendige medarbejdere.

”Vi kan oftest finde produktionsdesignere, men vi må søge i udlandet for at finde dem”

Figur 7: Vores produktionsselskab forventer, at vores behov for production designere vil stige i fremtiden

Næsten 8 ud af 10 produktionsselskaber svarer, at de forventer, at deres behov for production designere vil stige i fremtiden.

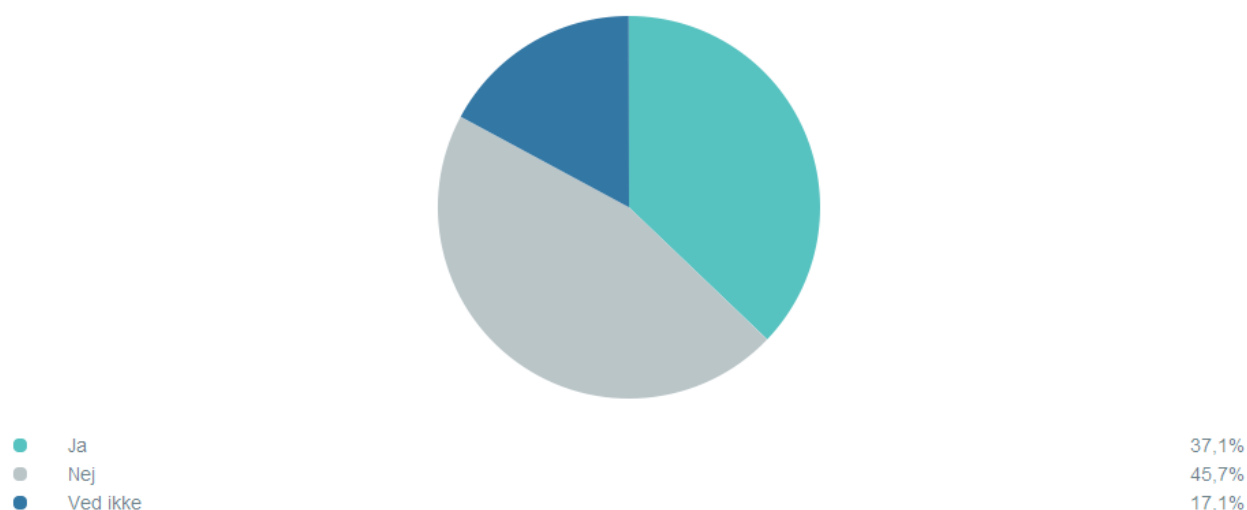
Flere af de produktionsselskaber, der ikke selv forventer et øget behov, uddyber, at den generelle efterspørgsel betyder, at det bliver sværere at finde de nødvendige production designere, og at der derfor er brug for flere production designere i fremtiden.

”Vores behov stiger ikke, men der er flere og flere produktioner i gang generelt, og derfor er der brug for flere production designere”.

3.3 Konsekvenser ved mangel på production designere

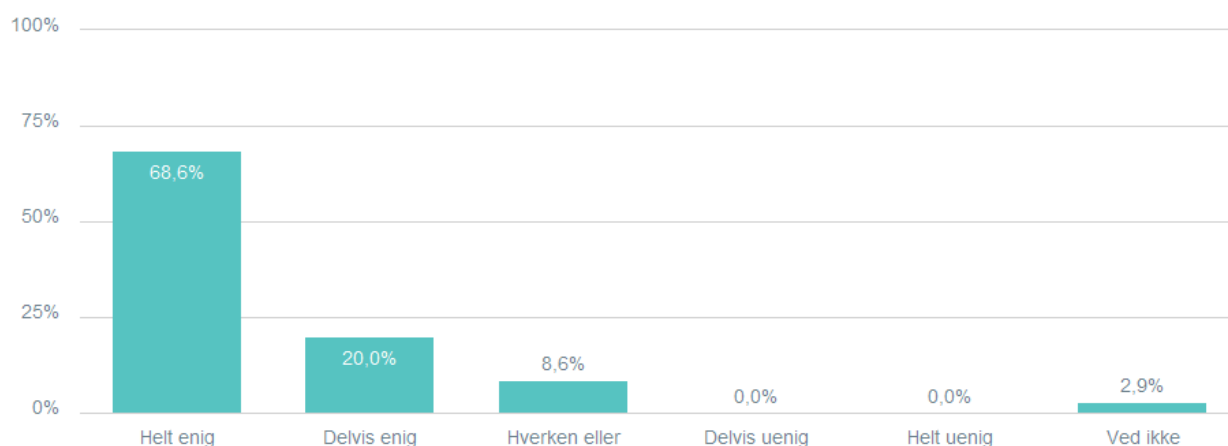
I dette afsnit kigger vi på, hvilke konsekvenser produktionsselskaberne oplever, når de ikke kan finde kvalificerede production designere.

Figur 8: Vores produktionsselskab har oplevet, at mangel på kvalificerede production designere er gået ud over en produktions kvalitet

Næsten 4 ud af 10 produktionsselskaber svarer, at de har oplevet, at mangel på kvalificerede production designere er gået ud over en produktions kvalitet.

Figur 9: Det vil gå ud over kvaliteten af vores produktionsselskabs produktioner, hvis der i fremtiden er manglen på kvalificerede production designere

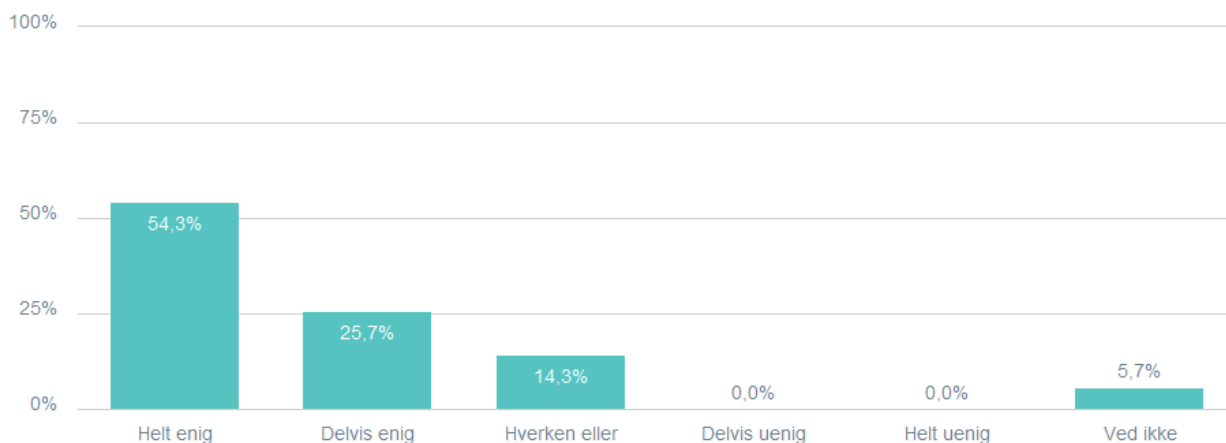
9 ud af 10 produktionsselskaber svarer, at de er helt enig eller delvist enig i, at det vil gå ud over kvaliteten af deres produktioner, hvis der i fremtiden er manglen på kvalificerede production designere.

Figur 10: Vores produktionsselskab har oplevet, at mangel på kvalificerede production designere er gået ud over en produktions økonomi

4 ud af 10 produktionsselskaber svarer, at de har oplevet, at mangel på kvalificerede production designere er gået ud over en produktions økonomi.

Figur 11: Det vil gå ud over økonomien på vores produktionsselskabs produktioner, hvis der i fremtiden er mangel på kvalificerede production designere

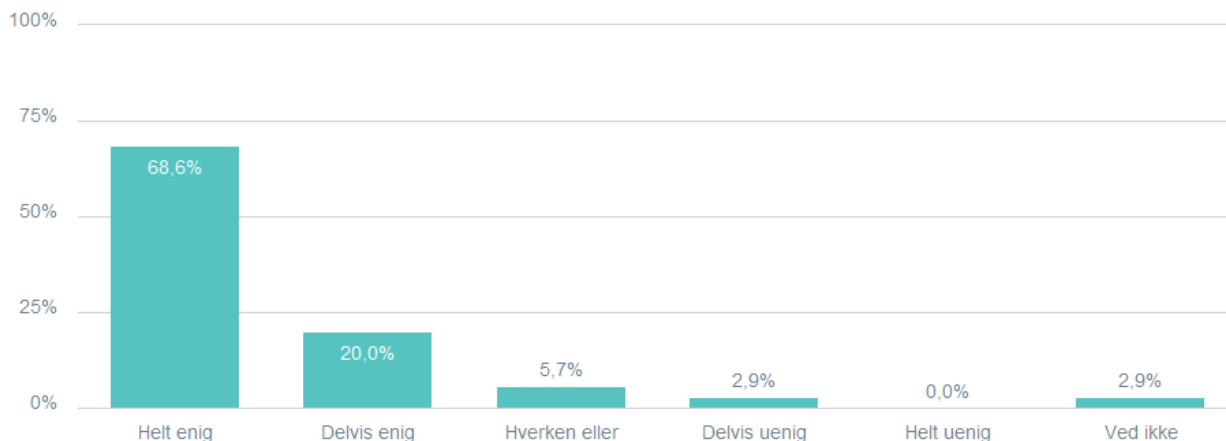

8 ud af 10 produktionsselskaber svarer, at de er helt enig eller delvist enig i, at det vil gå ud over økonomien af deres produktioner, hvis der i fremtiden er manglen på kvalificerede production designere.

3.4 Behov for en ny production design-uddannelse?

I dette afsnit kigger vi på, om produktionsselskaberne ser et behov for at oprette en ny production design-uddannelse.

Figur 12: Der er behov for at have en Production Design-uddannelse i Danmark, hvis vores produktionsselskabs behov skal dækkes i fremtiden

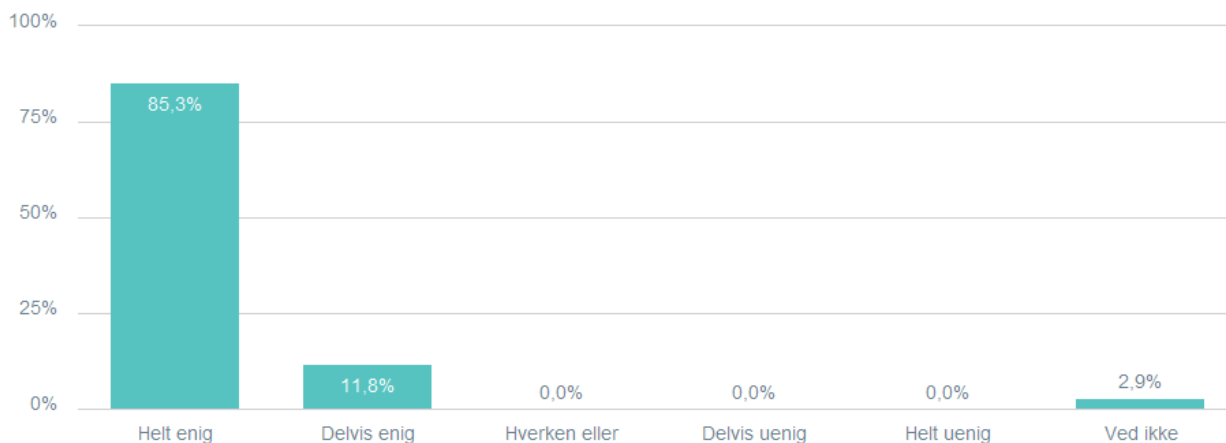

Næsten 9 ud af 10 svarer, at de er helt enig eller delvist enig i, at der er behov for at have en Production Design-uddannelse i Danmark, hvis deres produktionsselskabs behov skal dækkes i fremtiden.

Et produktionsselskab uddyber, at *"Danmark bør selvfølgelig have en production design-uddannelse, da det er en af de vigtigste hovedfunktioner på en film"*.

Et andet produktionsselskab tilføjer, at *"vi har absolut behov for en production design-uddannelse i Danmark, hvis vi vil sikre, at industrien ikke er afhængig af udenlands arbejdskraft"*.

Figur 13: Det er vigtigt, at studerende på production design indgår i tæt samarbejde med studerende på linjerne: producer, instruktør, manuskript, fotograf, klipper og tonemester, så de får et fælles sprog og kendskab til hinandens arbejds- og ansvarsområder

Næsten alle produktionsselskaber er helt eller delvist enige i, at det er vigtigt, at studerende på production design indgår i tæt samarbejde med studerende på linjerne: producer, instruktør, manuskript, fotograf, klipper og tonemester, så de får et fælles sprog og kendskab til hinandens arbejds- og ansvarsområder.

4. Kvalitative interviews

Spørgeskemaundersøgelsen blandt landets produktionsselskaber viser, at der er aktuel mangel på production designere, og at efterspørgslen forventes at stige i fremtiden. Produktionsselskaberne efterlyser derfor en ny uddannelse i production design og understreger vigtigheden af, at den nye uddannelse bør indgå i tæt samarbejde med linjerne: producer, instruktør, manuskript, fotograf, klipper og tonemester.

I dette afsnit har vi interviewet fem centrale aktører i branchen om behovet for en ny production design-uddannelse, samt krav til, hvad en ny uddannelse eventuelt bør indeholde.

4.1 Stort pres på dansk film

Interessenterne fortæller, at dansk film de seneste år er kommet under et massivt pres på grund stigende efterspørgsel på danske filmfolk. Ifølge interessenterne har det øget det generelle behov for at uddanne og efteruddanne filmfolk i Danmark.

” ”De store streamingtjenester som Netflix, HBO og Viaplay støvsuger en meget stor del af arbejdskraften. Samtidig har de danske broadcastere, bla. DR og TV2, øget antallet af produktioner markant de seneste år. Det sætter hele den danske filmbranche under et massivt pres.” - Søren Balle, instruktør.

Interessenterne forklarer, hvordan filmbranchen i dag er karakteriseret ved, at mange ikke er uddannet inden for deres felt. De ser derfor på et stort behov for en professionalisering af hele branchen.

”En meget stor andel af filmarbejderne er ikke traditionelt uddannet til de funktioner, de arbejder i. Det skyldes, at sådanne uddannelser ikke findes. Der er et stort behov for en professionalisering af hele branchen, og det kræver, at vi uddanner flere filmfolk, og at de enkelte produktioner tager ansvar for at lære den nye generation af filmfolk op.” - Søren Balle, instruktør.

4.2 Dansk films position vil blive svækket uden en ny uddannelse

Interessenter bekræfter billedet af en stigende efterspørgsel på production designere, og uddyber, at det især gælder inden for tv-serier.

”Markedet er eksploderet, og behovet for production designere er blevet større ligesom tilfældet er for de øvrige A-funktioner. Det gælder i særdeleshed på tv-serie, hvor production designeren er helt afgørende. På tv-serier er production designeren gennemgående i modsætning til de øvrige A-funktioner, der hyres ind til de enkelte afsnit”. - Stinna Lassen, CEO og producer Uma Film.

Ifølge interessenterne er der derfor et stort behov for en ny production design-uddannelse og der peges på, at det vil gå ud over kvaliteten af dansk film og dansk films anseelse i udlandet, hvis der ikke oprettes en ny uddannelse.

”Der er et kolossalt behov for en ny production design-uddannelse. Uden en ny uddannelse i production design vil dansk films position blive svækket. Vi vil ikke kunne producere ligeså gode film og serier, hvilket vil kunne ses på biograflærredet, samt medføre at internationale tjenester vil fravælge danske producenter” - Jørgen Ramskov, direktør Producentforeningen.

”Hvis der ikke oprettes en ny uddannelse for production design, vil konsekvensen være, at vi i Danmark får dårligere og dyrere film. Det vil gå ud over det danske publikum og dansk films anseelse i udlandet”, Katrine Vogelsang, Fiktionschef, TV 2.

4.3 Dansk film vil blive dyrere uden en ny uddannelse

Det understreges desuden, at produktionen af danske film og serier vil blive dyrere uden dygtige production designere.

For det første risikerer man, at der blive truffet flere forkerte valg i præproduktionen, hvilket vil fordyre produktionen.

”For filmbranchen er der i allerhøjeste grad god økonomi i at have dygtige production designere. Jo bedre gennemtænkt koncept og planlægning, desto mindre risiko er der nemlig for at spille tid og ressourcer på forkerte valg”, Katrine Vogelsang, Fiktionschef, TV 2.

For det andet har digitaliseringen gjort det muligt at skabe hele universer digitalt, hvilket gør det nemmere at planlægge scener og skud. Meget af det arbejde, der tidligere foregik i postproduktion, er derfor rykket frem i præproduktionen. Uden dygtige production designere vil man ikke kunne drage fordel af den nye teknologi, hvilket ifølge interessenterne både vil fordyre produktionen og betyde, at internationale tjenester vil fravælge danske producenter.

”Hvis vi i Danmark ikke kan producere på den måde, vil det fordyrer produktionerne og betyde, at internationale tjenester fravælge danske producenter.” - Jørgen Ramskov, direktør Producentforeningen.

For det tredje peges der på, at visuelt veldesignede film og serier har en længere levetid. Dårligere visuel kvalitet giver derfor ikke blot en dårligere seeroplevelse, men vil også forkorte danske film og serier levetid.

”Production designeren er afgørende for en films visuelle kvalitet, men også for en films levetid, da visuelt veldesignede film har en længere levetid.” - Anders Engelbrecht, direktør Spekta.

4.4 En ny uddannelse bør ligge på Den Danske Filmskole

Den tidligere uddannelse i production design lå under Det Kongelige Danske Kunstakademi.

I følge interessenterne bør en ny uddannelse for production design dog placeres på Den Danske Filmskole, da det er afgørende, at de studerende indgår i tæt samarbejde med studerende på de øvrige linjer: producer, instruktør, manuskript, fotograf, klipper og tonemester.

”Det giver kun mening at lægge uddannelsen på Den Danske Filmskole, da det er helt afgørende, at de studerende på production design arbejder tæt sammen med de studerende på især fotograf- og instruktøruddannelsen. Hvis man lægger uddannelsen et andet sted end Den Danske Filmskole, vil de studerende på production design ikke lære at samarbejde med fotografer og instruktører, der bliver deres vigtigste samarbejdspartnere efter endt uddannelse. Det vil være en katastrofe.” - Jørgen Ramskov, direktør Producentforeningen

Interessenterne advarer direkte imod, at placere uddannelsen andre steder end på Den Danske Filmskole, da man risikere at skabe en uddannelse, som branchen ikke kan bruge.

”Det giver ikke mening at lægge en ny production design-uddannelse et andet sted end på Den Danske Filmskole. Lægger man uddannelsen et andet sted end på Den Danske Filmskole, risikerer man at lave en uddannelse, der ikke kan bruges af branchen. De studerende vil mangle en forståelse af og praksis erfaring med at samarbejde med de andre funktioner på et filmset” - Katrine Vogelsang, Fiktionschef, TV 2

4.5 En ny uddannelse bør være mere praksisnær

Interessenterne kritiserer den tidligere production design-uddannelse, der lå under Det Kongelige Danske Kunstakademi, for ikke at være praksisnær nok. Konsekvensen var, at de nyuddannede production designere ikke havde tilstrækkelig erfaring med at producere end film og samarbejde med de andre A-funktioner.

”En ny production design-uddannelse bør være mere praksisnær, så de nyuddannede production designere hurtigere kan påtage sig i en rolle på en produktion” - Anders Engelbrecht, direktør Spekta.

”En ny uddannelse skal have større fokus på det praksisnære, så nyuddannede production designere kan træde direkte ind på en produktion og få tingene til at ske i virkeligheden.” - Katrine Vogelsang, Fiktionschef, TV 2

Flere understreger ligeledes, at de studerende på en ny uddannelse i højere grad end tidligere bør stifte bekendtskab med den professionelle filmbranche undervejs i deres uddannelse.

”En ny production design-uddannelse bør interagere med branchen igennem praktik, gæsteforelæsninger af filmfolk i branchen og besøg på produktioner. Det skal give et fælles sprog, kendskab til funktionernes arbejde og erfaringer med samarbejde.” - Anders Engelbrecht, direktør Spekta.

Endelig peges der på behovet for mere undervisning i kompetencer som ledelse, planlægning, økonomistyring, samarbejde og kommunikation.

”Det er vigtigt, at de studerende på en ny production design uddannelse får praktisk erfaring og undervisning i for eksempel ledelse, planlægning, økonomistyring, samarbejde og kommunikation.” - Stinna Lassen, CEO og producer Uma Film.

4.6 En ny uddannelse både have fokus på både det analoge og digitale

Interessenter gør opmærksom på, at digitaliseringen har skabt nye muligheder for, hvordan man i dag og i fremtiden kan producere film og serier. Det betyder, at studerende på en ny production design-uddannelse både skal have kompetencer inden for det analoge og digitale.

”Det er vigtigt, at en ny production design-uddannelse fortsat giver en forståelse for det analoge, dvs. fysiske steder, rum og materialer. Design af fysiske rum vil stadig være en grundlæggende kompetence, selvom der opstår nye digitale muligheder.” - Anders Engelbrecht, direktør Spekta.

”Digitaliseringen betyder, at film og serier i fremtiden i stigende grad vil blive produceret i greenscreen-studier, hvilket skaber stort behov for production designere, der kan designe hele universer digitalt.” - Katrine Vogelsang, Fiktionschef, TV 2

5. Tak til

Vi vil gerne benytte lejligheden til at sige tak til alle produktionsvirksomheder, der har deltager i undersøgelsen, samt de fem interessenter, der er blevet interviewet.

- Anders Engelbrecht, direktør Spekta
- Jørgen Ramskov, direktør Producentforeningen
- Katrine Vogelsang, Fiktionschef TV 2
- Stinna Lassen, CEO og producer Uma Film
- Søren Balle, filminstruktør